

KJV 2012-2013 (GROEP 6)

De boodschapper / Markus Zusak
(door Joni De Mol)

Auteursinfo (zie ook www.villakakelbont.be)

Markus Zusak (Sydney, 1 januari 1975) is een Australische schrijver. Hij is de zoon van een Oostenrijkse vader en een Duitse moeder en de jongste van vier kinderen. Hij woont in Sydney, is getrouwd en heeft een dochter.

Even was het de bedoeling dat Zusak huisschilder zou worden, net als zijn vader, maar hij was al snel van mening dat hij daar geen talent voor had. Nadat hij *De oude man en de zee* van Ernest Hemingway en *What's Eating Gilbert Grape* had gelezen, raakte hij zo geïnspireerd en bevlogen van het idee om schrijver te worden, dat hij zich daar verder op gericht heeft. Het duurde echter nog zeven jaar voordat zijn eerste werk zou

worden gepubliceerd.

In het Nederlands zijn vier boeken van Zusak gepubliceerd: *De Underdog*, *De Vechter*, *De Boekendief* en *De Boodschapper*. *De Boekendief* is inmiddels in drieëntwintig landen uitgegeven.

In een interview met de *Sydney Morning Herald* vertelt Zusak hoe hij opgroeide met de verhalen die verteld werden over het Duitsland tijdens de Tweede Wereldoorlog, de bombardementen op München en over de joden die door het kleine Duitse stadje waar zijn moeder woonde richting concentratiekamp werden gemarcheerd. Deze verhalen inspireerden hem om *De Boekendief* te schrijven.

www.randomhouse.com/features/markuszusak/

Kort samengevat

Hoofdpersoon Ed Kennedy, 19, werkt als taxichauffeur in een Australische voorstad. Hij deelt zijn onaantrekkelijke woning met zijn oude, stinkende hond, de Portier. Hij brengt zijn avonden vooral door met kaarten met zijn vrienden. Hij is verliefd op zijn beste vriendin Audrey, maar zij wil niet meer dan vriendschap. Op een dag is Ed getuige van een bankoverval. Tegen wil en dank wordt Ed

daarbij een held. Een tijd later ontvangt Ed een speelkaart, een ruiten aas met drie adressen en drie tijdstippen erop. Ed ontdekt dat hij boodschappen moet overbrengen en iets moet veranderen aan de situatie waarin de mensen die wonen op de adressen zich bevinden. Na de eerste aas volgen ook nog de drie andere. De methodes die Ed moet toepassen om zijn boodschappen over te brengen gaan van moord tot een ijsje kopen en kerstverlichting installeren. Ed vraagt zich af wie de opdrachtgever achter de boodschappen is. Na de vier azen volgt nog een joker, met Eds eigen adres erop. De laatste boodschap is voor hemzelf. Op het einde van het boek beseft Ed dat hij geen boodschapper was, maar zelf de boodschap. Hij toont mensen dat zelfs iemand met een uitzichtloos bestaan als hij goede dingen kunnen doen.

Structuur

Het boek is opgedeeld in vijf delen. De eerste vier delen horen telkens bij een van de azen, beginnend bij ruiten aas, daarna klaveren aas, daarna schoppen en uiteindelijk harten aas. Het vijfde deel hoort ten slotte bij de joker.

De eerste vier delen zijn elk opgedeeld in 13 hoofdstukken: 1 voor elke speelkaart, beginnend bij de aas, daarna de getallen en eindigend met de boer, koningin en koning.

De verschillende delen gaan telkens over de boodschappen die Ed per speelkaart moet leveren. Ed krijgt nooit zomaar informatie over wie de mensen zijn aan wie hij een boodschap moet brengen of wat hun situatie is.

Op de eerste kaart staan vier adressen met telkens een tijdstip erbij geschreven. Ed lost de raadsels op door op de vermelde tijdstippen naar de adressen te gaan en de huizen eerst een tijd te observeren vooraleer hij tot actie overgaat. Hij moet een man doen ophouden met het verkrachten van zijn vrouw, hij moet een oude vrouw (die denkt dat Ed haar omgekomen man Jimmy is) gezelschap houden en hij moet een jong meisje zelfvertrouwen geven.

Op klaveren aas staat enkel 'Bid bij de stenen van thuis'. Ed heeft aanvankelijk geen idee wat hij met de kaart moet aanvangen, maar een vervelende taxipassagier leidt hem uiteindelijk naar rotsen waar hij vroeger speelde. Daar vindt hij drie namen in een rots gekerfd. Dit keer moet hij een priester aan gelovigen helpen, een moeder het gevoel geven dat er iemand op haar let en een veertienjarige het belang van familie bijbrengen.

Op de derde kaart vindt hij de namen van drie schrijvers: Graham Greene, Morris West en Sylvia Plath. Hij linkt telkens een titel van één van hun werken aan een straatnaam en vindt het juiste huisnummer in het boek. Ed hangt kerstverlichting op voor een Polynesische familie, moet zijn moeder en zichzelf confronteren met hun teleurstellende leven en gaat naar een cinema waar nooit nog iemand komt.

Op de laatste aas, harten, staan de titels van drie films. De hoofdrolspelers in de films delen ofwel hun voor- ofwel hun achternaam met Eds drie beste vrienden. Hij moet nu dus elk van hen een boodschap

brengen. Ritchie doet nog minder met zijn leven dan Ed, wat Ed hem toont, hij ontdekt waar Marvs gierigheid vandaan komt en leert Audrey in het reine komen met haar gevoelens.

Het laatste deel is een boodschap die Ed zichzelf moet brengen. Dit deel bestaat uit vijf hoofdstukken, elk met het jokersymbool.

Personages

Ed

Het hoofdpersonage van het boek. Hij is 19, woont samen met zijn hond en is taxichauffeur. Zijn vader is overleden en zijn moeder is teleurgesteld in hem omdat haar zoon weinig van zijn leven bakt. Haar andere kinderen zijn verhuisd naar de grote stad. Ed houdt van lezen en brengt verder zijn avonden door met zijn vrienden Audrey, Marve en Ritchie. Als ze samen kijken doen ze doorgaans niet veel meer dan kaarten.

Audrey

Audrey is Eds beste vriendin, maar hij is eigenlijk verliefd op haar. Audrey heeft een ongelukkige jeugd gehad. Ze is bang om haar gevoelens te tonen en geeft eigenlijk niet veel om de jongens waarmee ze een relatie heeft. Ze wil geen relatie met Ed omdat ze voor hem net wel veel voelt. Op het einde van het verhaal laat Audrey eindelijk haar gevoelens de vrije loop en komt ze Ed vragen of ze voortaan bij hem mag blijven.

Marv

Marv scheidt steeds op over al zijn geld, maar hij geeft er niets van uit. Hij treurt nog steeds om een meisje waar hij erg verliefd op was, maar dat met haar familie verhuisde nadat haar vader de relatie ontdekte. Ed ontdekt dat het meisje, Susanne, zwanger was. Marv spaart het geld om aan zijn kind te kunnen krijgen, hoewel haar vader elk contact tussen Marv en haar weigert. Ed verzint een manier om Marv toch kennis te laten maken met zijn dochter.

Ritchie

Ritchie woont bij zijn ouders. Ritchies echte naam is Dave Sanchez. Hij heeft geen werk en is daar ook niet naar op zoek. Hij maakt zo mogelijk nog minder van zijn leven dan Ed. De boodschap die Ed hem moet brengen, is zijn nietsnutigheid onder ogen te zien. Ritchie ziet in dat wat hij het meeste van al wil, is 'iets willen' (p. 296).

Eds moeder

Eds moeder is teleurgesteld in haar eigen leven en in dat van haar zoon Ed. Haar andere kinderen doen het goed in de grote stad, maar Ed lijkt de kant van zijn vader, een fameuze dronkaard, op te gaan. Zij en Ed hebben daardoor geen goede relatie. Ze scheldt hem steeds uit en maakt het heel erg duidelijk dat hij haar minst favoriete kind is. Wanneer Ed haar ermee confronteert dat hij wel degene van haar kinderen is die er steeds voor haar is als ze iets nodig heeft, zegt ze hem dat ze zelf ook weg zou willen en dat Eds vader haar steeds beloofde dat ze ergens anders een beter leven zouden leiden.

Daryl en Keith

Zij houden Ed in de gaten in opdracht van degene die Ed de kaarten stuurt. Zij hebben er echter ook geen idee van wie dat is. Bij hun eerste ontmoeting slaan Daryl en Keith Ed in elkaar. Later zijn ze vriendelijker.

Thema's

De voornaamste boodschap van het boek is ***dat je je leven in eigen handen kan nemen***. Dat je – ook als je leven uitzichtloos, saai en onsuccesvol lijkt – toch iets van je leven kan maken. Goede dingen doen voor anderen kan een wereld van verschil maken. Je wordt er zelf ook beter van als je iets aardigs doet voor iemand ander.

Liefde – in al zijn vormen – is een belangrijk thema. Ed moet leren dat de manier waarop zijn moeder hem behandelt haar vorm van liefhebben is (zie bijvoorbeeld: ‘Geloof het of niet – er is een hoop liefde voor nodig om je zo hartgrondig te haten.’ (p.239)), hij moet leren hoe Audrey liefheeft en wat hij voor zijn vrienden kan betekenen. Het is Milla, de bejaarde dame die denkt dat Ed haar omgekomen verloofde Jimmy is, die Ed toont hoe mooi en diep liefde kan zijn.

Discussiepunten

In het boek zelf staan achteraan volgende discussiepunten:

- Het thema uitdaging loopt als een rode draad door dit boek. Ed gaat zowel fysieke, emotionele als intellectuele uitdagingen aan. Wat is zijn grootste beproeving?
- Het gebruik van kaarten als symbool hiervan krijgt nog meer betekenis wanneer je bedenkt dat elke ‘kleur’ gekoppeld is aan een verschillend soort uitdaging of taak. Deze kunnen worden ingedeeld in vijf soorten daden: Bescherm Ruiten; Overleef Klaveren; Graaf diep met Schoppen; Voel Harten; Hang de Joker uit. Bespreek dit.
- De hoofdstukken en delen hebben stuk voor stuk intrigerende titels. Bespreek de betekenis van enkele hoofdstuktitels.
- Ed heeft het over het concept van seks en hoe intimiderend dat voor mannen kan zijn (p. 27-28). Daarnaast vertelt hij hoe zijn liefde voor Audrey niet op het fysieke vlak wordt beantwoord, aangezien zij alleen met mannen naar bed gaat op wie ze niet verliefd kan worden. Hoe komt het dat dit soort relaties in onze maatschappij vaker voorkomen?
- ‘Ik ging liever zelf de zon achteran dan erop te wachten.’ (p. 275) Dit is een van de vele wijsheden die Zusak in dit boek verkondigt. Andere zijn: ‘Is het je ooit opgevallen dat idioten een hoop vrienden hebben? Het is maar observatie.’ (p. 38) of ‘Ik wil woorden op mijn begrafenis. Maar waarschijnlijk moet je dan wel leven hebben in je leven.’ (p. 270) en ‘Traditie kan een smerig woord zijn, en al helemaal rond kerst’ (p. 273). Zoek zelf nog een paar andere wijsheden en bespreek die met anderen.
- ‘Nu is het wel zo dat ik veel boeken heb gelezen,’ zegt Ed (p. 202). Deze bekentenis is ook een verwijzing naar de aard van de rest van de tekst. Ook alle taken die hem gesteld worden, zijn doordrongen van Zusaks liefde voor en kennis over literatuur. Bespreek dit.
- De twee schurken Keith en Daryl spelen een klassieke rol in het verhaal. Hun functie in dit verhaal is die van ‘licht vermaak’, terwijl ze ook als boodschappers fungeren en kunnen

worden vergeleken met vergelijkbare personages van ongelukkige handlangers in bijvoorbeeld toneelstukken van Shakespeare. Bespreek dit.

- ‘Niks is echt voorbij wanneer het voorbij is. Het zal allemaal blijven doorgaan zo lang als je geheugen het toelaat, en altijd een zwakke plek in je gedachten weten te vinden, erdoorheen breken en naar binnen gaan.’ (p. 261) Bespreek dit.
- ‘Ik kreeg Harten, en om de een of andere reden voelt dit aan als de gevaarlijkste van allemaal.’ (p. 263) Is de liefde werkelijk zo gevaarlijk?
- ‘Het zal niet goed met me komen, alleen maar omdat het nou eenmaal altijd goed komt. Zo werkt het niet langer.’ (p. 263) In hoeverre is dit een boek over zelfgenoegzaamheid?
- Het lot en het toeval zijn belangrijke thema’s in dit boek. Bespreek dit.
- Het boek eindigt met de woorden: ‘Ik ben helemaal niet de boodschapper. Ik ben de boodschap.’ (p. 349) Wat betekent dit?
- In dit boek draait het allemaal om het idee dat je voor elkaar moet zorgen. Bespreek dit.

Verdere discussiepunten:

- Hoe zouden de juryleden omgaan met de kaarten als zij ze zouden krijgen?
- Het einde van het boek is verwarrend. Het lijkt erop dat de auteur zichzelf voorstelt als de opdrachtgever die achter de kaarten zit. Ed vraagt zich af of hij dan eigenlijk wel een eigen leven heeft of dat hij enkel in het verhaal van de auteur bestaat. Audrey vermoedt dat hun leven samen echter van henzelf is en dat hun ‘hoofdstuk’ niets met de auteur te maken heeft. Hoe begrepen de juryleden het einde? Wat vonden ze ervan? Het boek *De wereld van Sofie* van Jostein Gaarder heeft een gelijkaardig einde. Kennen de juryleden dit boek?
- Zijn er opdrachten die de juryleden anders aangepakt zouden hebben dan Ed?

Verder lezen en kijken

Movie trailer

Verschillende mensen maakten een ‘movie trailer’ gebaseerd op *I am the messenger*, zoals het boek in het engels heet. Bijvoorbeeld: <http://www.youtube.com/watch?v=-TpVhLkQ394> en <http://www.youtube.com/watch?v=qsvTDHJsYA8&feature=related> Misschien kan je samen met de juryleden een eigen trailer maken?

Het geheim van de kaarten

Het boek *Het geheim van de kaarten* van Jostein Gaarder (de auteur van *De wereld van Sofie*) is net als Zusaks boek gebaseerd op een spel kaarten. In het boek gaat een jongen samen met zijn vader vanuit Noorwegen op zoek naar zijn moeder in Griekenland, de bakermat van de filosofie. Net als *De boodschapper* heeft ook *Het geheim van de kaarten* een boodschap, namelijk dat het belangrijk is dat er op aarde een aantal ‘jokers’ rondlopen: mensen die zich vragen stellen over hoe de wereld in elkaar zit en hoe mooi die wel is.

KJV 2012-2013 (GROEP 6)

De Nostradamusvoorspelling / Theresa Breslin
(door Joni De Mol)

Auteursinfo (zie ook www.villakakelbont.be)

Theresa Breslin is geboren in Kirkintilloch, een klein stadje in midden-Schotland, vlakbij kastelen, oude begraafplaatsen en de muur van Hadrianus. Ze ging daar ook naar school, tot ze in Birmingham naar de universiteit ging. Daarna werkte ze als mobiele bibliothecaris. Toen een staalfabriek in de buurt werd gesloten en veel mensen werden ontslagen, besloot ze er een boek over te schrijven. Hiervoor kreeg ze de Kathleen Fiddler Award. Inmiddels heeft ze tal van kinder- en jeugdboeken geschreven. In 1994 won ze met het boek *Whispers in the Graveyard* de prestigieuze Carnegie Medal. Voor haar boek *Het Medici-zegel*, heeft ze uitgebreid onderzoek gedaan naar onder andere het werk van Leonardo da Vinci. Dat leverde haar een nominatie voor nog een Carnegie Medal op. Ze schrijft zowel historische verhalen als science fiction, fantasy en realistische verhalen die zich in de moderne

wereld afspelen. Haar werk is al in verschillende talen vertaald, wordt vaak gebruikt in scholen en is al verfilmd.

In het Nederlands kan je van haar naast *De Nostradamusvoorspelling* ook *Het Medici-zegel* lezen.

 www.theresabreslin.co.uk

Kort samengevat

In 1566 bevindt Mélisande zich samen met haar vader en haar zusje Chantelle aan het hof van de Franse koning. De twee zusjes en hun vader zijn minstreels en vermaken de koning en het hof met hun zang, dans en luitspel. Chantelle pleegt zelfmoord wanneer de graaf van Ferignay haar wil verkrachten. Mélisande kan vluchten met behulp van de jongen Melchior en zijn luipaard Paladin. Haar vader wordt gearresteerd. Mélisande vlucht als jongen naar het huis van de beroemde waarzegger Nostradamus. Daar wordt ze in huis genomen en krijgt ze in de apotheek een opleiding. Ondertussen vertelt Nostradamus dat ze 'de koning die te redden is' zal moeten redden in 1572. Als Nostradamus sterft, wordt Mélisande opgevangen door Heer Thierry. Hij wil met haar trouwen, maar komt om bij een belegering. Mélisande kan op tijd vluchten en komt aan het hof van Navarra terecht, waar ze Melchior opnieuw ontmoet. In 1572 trekt het hof van Navarra naar Frankrijk voor het huwelijk van

prins Hendrik van Navarra met prinses Marguerite van Frankrijk. Tijdens een complot om alle Protestanten – waaronder ook Hendrik – te vermoorden, kunnen Mélisande en Melchior Hendrik en Mélisandes vader redden.

Structuur

Het boek bestaat uit vier grote delen. Het verhaal wordt verteld in 72 hoofdstukken, die geen titel hebben, maar wel genummerd zijn. De overgangen van deel tot deel komen er telkens wanneer Mélisande in een andere omgeving terecht komt.

Deel 1, *De voorspelling. Zuid-Frankrijk, lente 1566*, beschrijft de periode van Mélisande aan het hof.

In deel 2, *Het huis van Nostradamus*, woont ze bij Nostradamus.

Deel 3, *Het kasteel van Valbonnes*, behandelt de periode waarin Mélisande bij heer Thierry verblijft.

Deel 4, *Nostradamus' visioen*, vormt de apotheose van het verhaal, waarin Mélisande weglucht uit Valbonnes, naar Navarra trekt en uiteindelijk met het Navarese hof in Parijs terecht komt.

Personages

Mélisande

Het hoofdpersonage. De lezer leert Mélisande kennen als een naïef en onschuldig meisje van twaalf jaar dat gelooft in rechtvaardigheid en de intriges van het hof niet doorziet. Maar in de jaren die volgen groeit ze op tot een dappere jonge vrouw die haar lotsbestemming gevonden heeft en daarvoor vecht.

Chantelle

De zus van Mélisande die graag wil trouwen met Armand. Vlak voor het huwelijk dringt de leenhaar van Armand, de graaf van Ferignay, zich echter aan haar op. Armand wordt door de graaf vermoord en Chantelle pleegt zelfmoord.

Nostradamus

Hij wordt door de moeder van de koning, Catharina De Medici, hoog geacht. Hij krijgt visioenen en doet voorspellingen. Hij voorziet het einde van zijn eigen leven en verwacht dat Mélisande bij hem in huis komt. Als ze daar inderdaad toekomt, vertelt hij haar alles wat hij weet over wat er in 1572 zal gebeuren. Zij is degene die een belangrijke Franse koning moet redden. Hij geeft haar zijn belangrijkste toekomstvoorspellingen mee voor hij sterft.

Melchior

Hij is een jongen uit de Pyreneeën die een jonge luipaardwelp heeft gevonden. Hij heeft hem getemd en jaagt samen met de luipaard, die Paladin heet. Ze komen in dienst van de prins van Navarra en worden soms uitgeleend aan het hof van Frankrijk. Melchior wil het liefste van al weer vrij zijn en ongestoord in de Pyreneeën kunnen leven. Hij ontmoet Mélisande aan het Franse hof, waar ze een sterke indruk op hem maakt. Later ontmoet hij haar opnieuw, wanneer hij haar helpt in het volbrengen van haar opdracht.

Giorgio

Hij de apotheker die samen met Nostradamus zijn apotheek open houdt. Hij leidt Mélisande op. De man is gehandicapt en erg vriendelijk. Als Mélisande later uit het huis van Thierry moet vluchten, blijkt Giorgio een spion voor de heer van Thierry te zijn, en hij begeleidt haar. Ze gaan naar het Navarrese hof, waar Giorgio al snel in hoog aanzien staat. Als ze in Parijs zijn, ontdekt Mélisande echter dat Giorgio een spion van Catharina De Medici is, en dat hij Johanna, koningin van Navarra heeft vergiftigd. Mélisande slaagt erin hem te doden.

Koning Karel en Prins Hendrik

Koning Karel is de Franse koning, maar Mélisande ontdekt al snel dat het eigenlijk zijn moeder is die de touwtjes in handen heeft. Karel zelf is een zwakke figuur die eigenlijk helemaal niet geïnteresseerd is in politiek. ***Prins Hendrik*** is dan weer wel een topdiplomaat die een natuurlijke klasse uitstraalt. Hij is erg geliefd in Navarra. Mélisande denkt dat ze Karel zal moeten redden, maar op het allerlaatste moment wordt haar duidelijk dat het niet Karel, maar Hendrik is die ze moet redden.

Historische achtergrond

De auteur benadrukt achter in het boek dat het boek op historische feiten is gebaseerd. Het verhaal van Mélisande en Melchior is verzonnen, maar Nostradamus, Koning Karel en Hendrik van Navarra hebben wel echt bestaan.

Nostradamus

Nostradamus, Latijn voor Michel de Nostredame (Saint-Rémy-de-Provence, 14 december 1503 – Salon-de-Provence, 2 juli 1566) was een Frans apotheker. Volgens vele bronnen zou hij ook een arts zijn geweest, hoewel hij uit de Faculteit der Geneeskunde van Montpellier is gezet. Zoals veel van zijn collega's uit de renaissance-tijd beoefende hij ook de astrologie.

Hij is nu vooral bekend als ziener en auteur van *Les Prophéties*. Volgens zijn aanhangers heeft hij de Wereldoorlogen, Hitler, Napoleon, het Communisme, terrorisme in Europa en vele andere zaken voorspeld. Het belangrijkste wat ons nog te wachten zou staan is de komst van de persoon Chiren. Dit zou een Europeaan zijn, die langdurige wereldvrede zou brengen. Volgens sceptici zijn de uitspraken van Nostradamus veel te vaag en kan men er met gemak om het even welke interpretatie aan geven die past in de hedendaagse situatie, wat volgens die sceptici ook voortdurend gebeurt.

Catharina de' Medici, gemalin van Koning Henrik II, was een groot bewonderaar van Nostradamus. Na het lezen van zijn almanakken met toespelingen op, maar niet uitgesproken bedreigingen voor de koninklijke familie, ontbood zij hem naar Parijs om horoscopen te tekenen voor haar en haar kinderen. Tegen die tijd vreesde hij te worden onthoofd, maar voor zijn dood in 1566 had ze hem benoemd tot Raadgever en Buitengewoon Geneesheer van de Koning.

Nostradamus was al bekend bij de welgestelden in Frankrijk, toen op een dag een toernooi werd georganiseerd waar ook de oudere Koning Hendrik II aan deel zou nemen. De jonge Kapitein van zijn Schotse garde, Montgomery, kende de voorspelling van Centurie 1, Kwatrijn 35, en stond erop dat het duel tussen hem en de koning afgelast zou worden. Hendrik wilde hier niets van weten. Bij de eerste

twee aanlopen kregen geen van de twee tegenstanders de andere uit het zadel. Bij de derde aanloop echter, kwam Montgomery's lans tegen de helm van het gouden harnas van Hendrik, waarbij een oog werd uitgestoken. Hendrik stierf na tien dagen van folterende pijn. Beide heren hadden een leeuw in hun wapen.

Het huis van Nostradamus in Salon kan nog steeds bezocht worden.

Hendrik van Navarra

Hendrik van Navarra (Pau (Navarra, nu Frankrijk), 13 december 1553 – Parijs, 14 mei 1610), zoon van Anton van Bourbon en van Jeanne d'Albret, de dochter van Hendrik II van Navarra. Hij was als Hendrik III van 1572 tot 1610 koning van Navarra en als Hendrik IV van 1589 tot 1610 koning van Frankrijk.

In de tweede helft van de 16e eeuw werd Frankrijk geteisterd door Hugenotenoorlogen tussen protestanten en katholieken, waarin door Spanje en Engeland geïntervenieerd werd. Hendrik, gedoopt als katholiek, maar opgevoed als protestant, speelde hier zelf een hoofdrol in, waarbij hij maar liefst drie maal van godsdienst veranderde. Als koning van Navarra, gelegen in de westelijke Pyreneeën, werd Hendrik al snel aanvoerder van de Hugenoten, de Franse protestanten. In deze tijd vochten de protestanten een regelmatig opblaaiende oorlog tegen de katholieken om de hegemonie in Frankrijk en om godsdienstvrijheid.

Als bezegeling van de vrede die in 1570 in deze oorlog bereikt was, trouwde Hendrik op 18 augustus 1572 met katholieke Marguerite de Valois, de zuster van koning Karel IX. Enkele dagen later echter, op 24 augustus, werd een aantal Hugenotenleiders, waaronder admiraal Gaspard de Coligny, vermoord door radicale katholieken. Deze gebeurtenis zou de geschiedenis ingaan als de Bartholomeusnacht. De bevolking van Parijs breidde het bloedbad nog verder uit; de moordlustige stemming sloeg over naar andere delen van Frankrijk. Hoeveel personen zijn omgekomen is onbekend, maar schattingen lopen in het algemeen in de duizenden. Hendrik zelf werd niet gedood, maar werd wel gedwongen katholiek te worden en verbleef de volgende jaren als een gevangene aan het hof.

In 1576 slaagde Hendrik erin te ontsnappen. Hij vluchtte naar het Protestantse La Rochelle, waar hij het katholieke geloof na vier jaar weer afzwoer en optrad als leider van het verbond tussen Hugenoten en 'politiques', gematigde katholieken die vrijheid van religie voorstonden. In mei van dat jaar werd de vrede van Monsieur gesloten, waarbij vrijheid van godsdienst werd toegekend aan protestanten in heel Frankrijk behalve de directe omgeving van Parijs. De radicale katholieken waren echter gebrand op het uitroeien van het protestantisme, zodat het jaar daarop de strijd weer oplaaide, onderbroken door een aantal kortdurende perioden van vrede. Met het compromis van het Edict van Nantes in 1598 wist hij een eind te maken aan die oorlog, waarbij de protestanten een aanzienlijke vrijheid werd gelaten. Daarna trad een periode van herstel in, waarbij Hendrik een ongebruikelijke belangstelling voor het welzijn van het gewone volk toonde. Zijn onbetrouwbaarheid in radicaal-katholieke ogen was de reden dat hij twaalf jaar na het Edict van Nantes vermoord werd. Tegenwoordig wordt hij beschouwd als een van de beste koningen die Frankrijk ooit heeft gehad.

Het huwelijk tussen Marguerite en Hendrik was geen succes en bleef kinderloos. Hij kreeg een scheiding en achteraf werden ze wel goed bevriend. Marguerite benoemde de zoon van Hendrik en zijn tweede vrouw zelfs tot haar erfgenaam.

Bartholomeusnacht

De Bartholomeusnacht (bloedbruiloft) was een massale moordpartij op de Franse protestanten, die plaatsvond in de nacht van 23 op 24 augustus 1572. In de loop van de daaropvolgende maanden verspreidde zich een golf van geweld over heel Frankrijk, waarbij uiteindelijk ongeveer 20 000 protestantse Hugenoten de dood zouden vinden.

Aanloop

De groeiende invloed van de protestantenleider admiraal Gaspard de Coligny aan het hof en de daaruit voortvloeiende verzoening tussen koningschap en protestantisme, leidde op 18 augustus tot de sluiting van een huwelijk tussen de protestantse leider Hendrik van Navarra (de latere Hendrik IV) en Margaretha, jongere zuster van koning Karel IX.

De hele protestantse adel was voor deze bruiloft naar het zeer katholieke Parijs gereisd en de voornaamste leden bleven nadien nog in de stad om besprekingen te voeren met de koning. Op 22 augustus werd een aanslag gepleegd op admiraal de Coligny, de leider van de protestanten. De aanslag mislukte maar gaf aanleiding tot erg verhitte gemoederen in beide kampen. Uit angst voor wraak van de Hugenoten probeerden Catharina de' Medici (moeder van de bruid en van de koning) en de radicaal-katholieke Hendrik de Guise koning Karel IX over te halen tot het executeren van de leiders van de protestantse factie. Toen Karel IX uiteindelijk, nadat er uren op hem ingesproken was, onder de druk bezweek, reageerde hij met de fatale uitspraak: 'Dood ze allemaal! Dood ze allemaal! Zodat er niet één overblijft om het mij later te verwijten.' Deze uitspraak werd door Henri de Guise dankbaar gebruikt om niet alleen de protestantse kopstukken te doden, maar een compleet bloedbad aan te richten dat in de vroege ochtend van 24 augustus begon. Eerst werden enkele voornamen protestanten vermoord, waaronder admiraal de Coligny, maar daarna brak onder het volk een lynchpartij uit waarbij protestanten in de hele stad werden opgejaagd en uitgemoord. De slachting duurde enkele dagen, ondanks de pogingen van Karel IX om ze een halt toe te roepen. In Parijs werden 2000 Hugenoten vermoord. Gedurende de daaropvolgende maanden verspreidde het zich over heel Frankrijk en het aantal doden liep uiteindelijk op tot 20 000 (hoewel er ook hogere en lagere schattingen zijn).

Hendrik van Navarra bekeerde zich noodgedwongen tot het rooms-katholicisme en werd gevangene aan het hof, maar keerde nadat hij in 1576 was ontsnapt tot het calvinisme terug. Opnieuw brak een binnenlandse godsdienstoorlog uit.

In 1598 vaardigde Hendrik van Navarra, die intussen al bijna negen jaar regeerde als Hendrik IV, het Edict van Nantes uit. Dit verleende de Hugenoten het recht op vrije godsdienstuitoefening en maakte een einde aan ruim dertig jaar burgeroorlog. Aan het einde van deze burgeroorlog was het aantal protestanten van 30% tot 10% gedaald. Kardinaal de Richelieu ontnam de Hugenoten in 1629 weer

een deel van hun rechten, en het Edict van Nantes werd in 1685 helemaal afgeschaft door koning Lodewijk XIV (het Edict van Fontainebleau).

Reactie vanuit Rome

De slachting hield geen verband met de Katholieke Kerk of de Paus. De Kerk spoorde niet aan op een slachting, noch had de Paus enige kennis erover op voorhand. Na de gebeurtenis werd een leugenachtig rapport verzonden naar de Paus, beweerend dat het een succesvolle onderdrukking was van een moordcomplot op de Koning. Uit dankzegging voor de veiligheid van de Koning beval Paus Gregorius XIII het Te Deum zingen en een triomfpenning slaan. Maar toen Gregorius XIII het echte verhaal hoorde, drukte hij zijn misnoegen en veroordeling uit, en weigerde hij één van de leiders van de aanval aan hem gepresenteerd te worden, zeggend, 'Ik zal niet een moordenaar ontvangen.'

Discussiepunten

In hoeverre kenden de lezers de geschiedenis van dit boek? Hadden ze al ooit van Nostradamus gehoord? Vonden ze het interessant om meer over de geschiedenis te weten te komen?

Geloven ze in het soort voorspellingen zoals die van Nostradamus? Wat vinden ze ervan dat die voorspellingen nu nog steeds bestudeerd worden?

Meer lezen en kijken

- *De waarheid over Nostradamus* / Ian Wilson (M, 2003)
Een boeiend boek over de man achter de mythe. Langverwachte demythificatie een van de meest fascinerende figuren uit de Westerse geschiedenis
Veel mensen geloven dat Nostradamus alle grote gebeurtenissen heeft voorspeld, van de dood van prinses Diana tot de aanslag op het World Trade Centrum in New York. Maar hoewel zijn voorspellingen tot in de kleinste details zijn bestudeerd, is er nooit eerder een volledige studie over zijn leven verschenen. De voorspellingen van Michael Nostradamus, geschreven in de vorm van kwatrijnen, staan al eeuwenlang in het middelpunt van de belangstelling. Historicus Ian Wilson schreef de eerste volledige biografie over Michael Nostradamus en plaatst hem in de context van zijn eigen tijd, de luisterrijke 16de eeuw. Tegelijkertijd stelt Wilson de vraag waarom tot op de dag van vandaag miljoenen mensen gefascineerd zijn door zijn voorspellingen en waarom zijn werk nu populairder is dan ooit tevoren. De waarheid over Nostradamus is behalve informatief vooral ook een boeiend boek over een van de bekendste figuren uit de Westerse geschiedenis.
- <http://www.documentaire.net/review/nostradamus/>: hier kan je een documentaire over Nostradamus bekijken.
- Jean Plaidy schreef een trilogie over het leven van Catharina De Medici: (1) *Madame Serpent*, (2) *Dochter van Satan* en (3) *Koningin Jezebel*, allemaal uitgegeven bij Luitingh.

KJV 2012-2013 (GROEP 6)

Engelenmoord / Wendy Stroobant
(door Amber Daeren)

Auteursinfo (zie ook www.villakakelbont.be)

Als kind was *Wendy Stroobant* meer te vinden voor dappere helden dan voor sprookjes. Geschiedenis was een van haar favoriete vakken. Niet de jaartallen en belangrijke gebeurtenissen spraken haar aan, maar wel de “kleine geschiedenis”.

Die interesse komt terug in haar boeken, stuk voor stuk historische jeugdromans. Ze plaatst telkens bijzondere mensen tegen de achtergrond van een turbulente historische situatie. De personages moeten een aantal beproevingen doorstaan maar slagen er uiteindelijk wel in om uit de ellende te ontsnappen. *Prins van de hel* is bijvoorbeeld een verhaal vol liefde, bijgeloof en duivelse verrassingen. Voor dit boek ontving de schrijfster een Boekenwelp. De jury loofde haar dosering en noemt het een “fraai voorbeeld van griezelromantiek”.

Voor Wendy Stroobant is schrijven dromen op papier zetten. Eerst speelt ze de verhalen als een film in haar hoofd af. Haar personages leven dan ook echt. Ze hebben niet alleen een gezicht, maar ook een stem, soms zelfs een geur. Het kost haar weinig moeite om zich in te leven in haar personages. Er komt soms heel wat intuïtie bij kijken, maar de schrijfster laat zich ook leiden door de brieven of dagboeken die vergelijkbare mensen ooit hebben geschreven.

Naast de historische romans heeft ze ook al enkele toneelstukken geschreven. Daarnaast geeft ze les in een lagere school.

🔗 www.wendystroobant.be

Korte inhoud

Eind 19de eeuw verhuist Louise met haar vader, haar zwakzinnige broertje Emile en huishoudster Miet naar een huis naast de gevangenis. Haar vader is zopas directeur van die gevangenis geworden. Zonder dat hij het weet, houdt Louise ervan om de gevangenen gade te slaan.

Op een bepaald moment beslist Louise naar een séance te gaan bij gravin Ivanov. Daar wordt ze bedreigd door de geest ‘Olga’, de overleden dochter van de gravin, die haar gebiedt ‘hem’ te redden. De volgende dag komt Valerya, de andere dochter van de gravin, bij Louise in de klas. Hoewel ze niet

van dezelfde stand zijn, verkiest het meisje Louise boven de anderen. Ze komen er samen achter dat Louise nr. 22 uit de gevangenis moet helpen volgens de geest.

Ondertussen leert Louise ook Filip Van Merode kennen, de zoon van de burgemeester en kandidaat voor de verkiezingen. Zijn overtuiging is dat je aan de gelaatstreken van iemand kan zien of hij misdadig is/zal worden. Louise is gefascineerd door zijn theorieën, maar al snel merkt ze dat hij er ook onzuivere zaakjes op nahoudt.

Tijdens haar pogingen om erachter te komen wie nr. 22 is en hoe ze hem kan bevrijden, ontdekt Louise dat de geest van 'Olga' bedrog is. Olga leeft echt maar ze moet zich verborgen houden. Niet lang nadat de familie Ivanov in de stad kwam wonen, werden Olga en haar broer Andrei ontvoerd. Andrei moest een gevecht op leven en dood voeren tegen een andere man. Als hij zou verliezen, zou zijn zusje sterven. Onder de toeschouwers waren onder andere Filip Van Merode (hij organiseerde het in het kader van zijn onderzoek) en de vader van Louise (omdat hij schulden had bij Filip). Andrei verliest, maar dankzij een list van Louises vader wordt Olga niet echt vermoord. Om de schijn van haar dood op te houden, moet ze zich echter verborgen houden. De vader van Filip houdt Andrei gevangen in zijn gevangenis, waar hij het nummer 22 krijgt.

Uiteindelijk kan Andrei ontsnappen. Gravin Ivanov krijgt een gevangenisstraf voor bedrog en de vader van Louise wordt ten onrechte beschuldigd van een moord. Louise, Emile, Valerya, Andrei en Olga Ivanov starten een nieuw leven in een andere stad.

Historische setting

De tijd waarin het verhaal zich afspeelt, is een heel belangrijk aspect in dit verhaal. Het situeert zich eind 19de in een Vlaamse stad. Dit is belangrijk omdat veel gebeurtenissen of opvattingen in het verhaal voor ons raar, belachelijk of onrechtvaardig lijken, terwijl het in die tijd heel normaal was.

Zoek samen met de juryleden voorbeelden, zoals: het verwijderen van een baarmoeder bij 'onvruchtbare' meisjes, de manier waarop de diagnose van onvruchtbaarheid wordt vastgesteld, de manier waarop aan 'wetenschap' wordt gedaan, de kracht en geloofwaardigheid van magie...

Thema's

Een belangrijk thema in dit boek zijn de *rangen en standen* van die tijd. Je merkt alleen al aan de plaats die de kinderen krijgen in de klas hoe belangrijk dit was. Iedereen is jaloers als de dochter van een gravin de dochter van een gevangenisdirecteur verkiest boven de dochter van de burgemeester.

Louise daarentegen heeft heel *moderne opvattingen* over zo'n dingen. Zoek die samen met de juryleden uit: niet alleen vindt ze het belachelijk hoe iedereen wordt beoordeeld op rang en stand, maar ze vindt ook vele gebruiken niet gepast (zoals bijvoorbeeld het mishandelen van gevangenen, het totaal bedwelmen van haar broertje als medicijn...). Ze stelt zich vragen bij alles (zoals ook de theorieën van Filip Van Merode) en neemt niet zomaar alles aan wat ze haar zeggen.

Een ander belangrijk aspect in dit verhaal is het *avontuur*. Louise is haar saaie leventje beu en wil wat

meer avontuur. Ze had nooit kunnen verwachten dat haar zoveel spanning te wachten stond.

Vriendschap en *goed vs kwaad* komen ook terug in dit verhaal.

Haar vriendschap met Valerya lijkt in het begin nogal gekunsteld, vooral omdat Valerya enkel haar vriendschap wil om haar broer te bevrijden. Als Louise dat ontdekt, is ze woedend, maar later merkt ze dat Andrei daar eigenlijk onschuldig zit en worden ze weer bondgenoten.

Goed vs kwaad zit hem vooral in de persoon van Andrei, de vader van Louise en Filip Van Merode. Andrei zit in de gevangenis: hij moet dus wel iets fout gedaan hebben, alleen komen we maar niet te weten wat... Uiteindelijk blijkt dat hij niks fout gedaan heeft. De vader van Louise lijkt een goede vader, een voornaam gevangenisdirecteur, maar blijkt dan toch bij minder zuivere praktijken betrokken. Filip Van Merode is de grote held van het volk. Hij gaat alle boeven preventief opsluiten, maar hij blijkt nog de slechtste van allemaal te zijn...

Personage en vertelstandpunt

Het hoofdpersonage is natuurlijk Louise. Het verhaal wordt in de derde persoon verteld, maar we volgen de belevenissen via haar. Zij ziet de gebeurtenissen als het ware. We komen vooral haar bedenkingen en gedachten te weten.

Door de auctoriale verteller komen we ook af en toe ook in het hoofd van een ander personage terecht, waardoor we een heel gekleurd beeld krijgen van de gebeurtenissen.

Indeling

De hoofdstukken hebben geen titel en ze worden onderverdeeld in deeltjes. Hierdoor wordt aangeduid dat we naar een andere locatie of een ander tijdstip springen.

Tijd

Het verhaal wordt chronologisch verteld. We weten tot heel ver in het verhaal niet wat het eerste hoofdstuk precies wil vertellen, maar we weten wel dat het belangrijk is voor het verhaal. Beetje bij beetje valt de puzzel dan in elkaar. De gebeurtenissen omvatten ongeveer een jaar.

Aan de slag!

Discussie

Bespreek de verschillende thema's in dit boek:

- Zou je je kunnen voorstellen dat je in die tijd leefde?
- Ervaar je in onze tijd nog verschillende rangen en standen in de klas?
- Denk je dat er nu nog aan magie gedaan wordt? Op welke manier?

De school van Toen

Bezoek de School van Toen in Gent. Het geeft je een idee van het dagelijkse (schoolleven) van kinderen/jongeren, uit een tijd waar lijfstraffen nog mochten (zie Louise die tikken van een lat op haar

vingers krijgt).

🔗 www2.gent.be/schoolvantoen

Fotografie

Louise was dol op fotografie. Ga per twee op zoek naar een mooi onderwerp om te fotograferen (een portret, fauna, flora of een gebouw) en kies samen welk team de mooiste foto heeft gemaakt.

En...

Maak zelf engelenvleugels en maak een zo origineel mogelijke foto van jezelf als engel.

Neem afmetingen van jullie hoofden. Wie is het meest misdadig?

Extra

Wendy heeft haar eigen site: www.wendystroobant.be Hier kan je van alles over haar en haar boeken te weten komen. Je vindt er ook haar persoonlijke e-mailadres, voor als je haar een vraag wil stellen of wil feliciteren als je genoten hebt van één van haar boeken.

KJV 2012-2013 (GROEP 6)

Exit / Tim Kestens
(door Ellen Erpels)

Auteursinfo (zie ook www.villakakelbont.be)

Tim Kestens is geboren in 1979 in Leuven. Op tienjarige leeftijd verhuisde hij naar Sint-Katelijne-Waver. Hij studeerde politieke wetenschappen en was internetredacteur bij VMMA, freelance journalist bij ROB TV en copywriter. In Sint-Katelijne-Waver leerde hij zijn vrouw Kathleen kennen. Ze hebben samen twee zonen en wonen in een rijhuisje in de buurt. Tim is de neef van Tom Kestens, Lalalover en Groen!-politicus.

Korte inhoud

Bas (De Koning), Thijs (De Puistige Prins), Jelle (Mister IQ) en Finn (De Blonde Ridder): vier jongens van 16 die voortdurend op zoek zijn naar fun. Die fun vinden ze in een jointje en xtc, dat hen zo'n zalige roes bezorgt. Of ze overvallen een krantenwinkel, ze pakken Sinterklaas aan, ze stichten zelfs brand op de heide (omdat Finn zo van vuur houdt, wat hij eigenlijk al jaren vergeten is). Nu komen ze zelfs in de krant, zonder dat de brandweer hoeft te weten dat zij de heide in brand staken. Kicken! Maar hun laatste daad gaat te ver. Veel te ver. Het vriendengroepje valt uiteen en de vier vrienden worden op hun verantwoordelijkheden gewezen.

Verwerking

In dit boek zijn er vier personages die een belangrijke rol spelen. Wie zijn ze? (Teken 4 kolommen op het bord of op een blad en geef ieder personage een kolom.) Ken je ook hun bijnamen? Waarom hebben ze deze bijnaam gekregen? Kan je voor elk van hen een aantal kenmerken geven die hen typeren? Met welke personage heb je het meeste affiniteit en waarom?

Welke personages doen er, behalve de vier vrienden, nog mee in het boek en wat is hun rol? Hoe beïnvloeden zij de hoofdpersonages?

Het lijkt allemaal heel onschuldig te beginnen, maar wat hebben de jongens allemaal op hun kerfstok? Hoe zou jij reageren wanneer je één van hen was?

Over welke tijdsperiode speelt het verhaal zich af?

Wanneer je het boek begint te lezen, weet je niet wat er precies gebeurd is. Vanaf welk moment in het verhaal begon jij te vermoeden wat er aan de hand was?

Het verhaal speelt tegen een hedendaagse achtergrond. Aan welke elementen in het boek kan je dit merken? Naar welke zaken uit onze cultuur of maatschappij wordt er gerefereerd?

Ieder hoofdstuk wordt door een ander personage verteld. Wat vind je van deze perspectiefwissel? Vind je dit een goede keuze van de auteur? Waarom wel/niet? Uit wiens perspectief had jij het verhaal graag gelezen?

De hoofdstukken kregen ook telkens een bijzondere titel mee, bijvoorbeeld *Vampiertanden* of *Een roze pingpongballetje*. Wat vind je hiervan? Kan je telkens het verband leggen tussen de titel en de inhoud van het hoofdstuk? Schrijf de titels van de hoofdstukken eventueel op een blaadje papier. Verdeel de juryleden in groepjes, waarbij elk groepje om de beurt een briefje trekt. Zij spelen dan een fragment na uit het hoofdstuk, de anderen moet dan raden over welk hoofdstuk het gaat. Daarna bespreek je dit hoofdstuk verder.

Hoe zou jij het boek in drie woorden omschrijven? Wat is het thema van het boek?

Hoe ga jij om met drugs? Ben je er al mee in aanraking gekomen? Hoe ver zou jij durven gaan met experimenteren?

Hoe kan je de titel linken aan het verhaal? Welke titel zou jij aan het boek geven?

Ben je het eens met onderstaande uitspraak? Waarom wel/niet?

‘Door het boek in het gewone decor van een huiselijk leven en het schoolleven te zetten, heeft Kestens met *Exit* een voltreffer geschreven, die dichtbij jongeren blijft, maar ook volwassenen kan aanspreken. Kestens slaagde erin om de leefwereld van zijn jongeren weer te geven zonder moraliserende vinger. Ze experimenteren met drugs, en ze zijn vooral bezig om hun eigen hachje te redden, en toch kan Kestens hen een ziel meegeven, zodat de lezer ook intens kan meeleven met hen.’

www.verteleens.be/2011/12/15/exit-tim-kestens

KJV 2012-2013 (GROEP 6)

Geen bereik / Marian De Smet
(door Amber Daeren)

Auteursinfo (zie ook www.villakakelbont.be)

Marian De Smet (°1976 - Mechelen) studeerde woord, muziek en beeld aan de kunsthumaniora te Hasselt om daarna in Heverlee de lerarenopleiding kleuteronderwijs te volgen.

Schrijven deed ze altijd al, maar ze begon het pas serieus te nemen in de thuisblijfperiode na de geboorte van haar oudste. Ze debuteerde in 2001. Inspiratie haalt ze uit het kleuterklasleven en haar eigen drie kinderen.

🔗 <http://mariandesmet.blogspot.com>

🔗 www.mariandesmet.be

Korte inhoud

David en Leo besluiten nog eens samen op reis te gaan, voor ze elk naar een andere universiteit trekken. Ze bevinden zich op een camping in de Franse Alpen, maar David is geen type dat van wandelen houdt. Leo beslist dan maar om alleen een bergtop te gaan beklimmen. Maar hij komt niet meer terug van deze wandeling...

David wordt ongerust en gaat op zoek naar hulp. Samen met een opsporingsteam en de ouders van Leo gaan ze op zoek naar de verdwenen wandelaar.

Jaren geleden is op diezelfde camping een jong meisje verdwenen en ook haar ouders en zus komen naar de camping in de hoop dat ook het mysterie van jaren geleden wordt opgehelderd.

Ondertussen is Leo door een verstopte schuilplaats van een meisje, in een diepe spelonk terechtgekomen. Zijn enkel is gebroken en hij zit zonder eten en drinken. Juist op het moment dat hij aan de ondervoeding, onderkoeling en pijn zou bezwijken, wordt hij ontdekt door het meisje. Ze stelt zichzelf voor als Nanou, niet wetende dat zij eigenlijk het verdwenen meisje van jaren geleden is. Haar 'moeder' houdt haar van de buitenwereld afgesloten en het enige dat ze heeft, is haar ingebeelde vriend 'Vincent'.

Hoewel Nanou bang is van de vreemde jongen, kan ze hem niet in zo een erbarmelijke staat achterlaten en ze begint hem te verzorgen. De twee krijgen beetje bij beetje een sterke band.

Uiteindelijk vertrekt Leo wanneer hij helemaal hersteld is, met de belofte haar te komen halen als ze 18 is.

Net op het moment dat ook David de moed is verloren dat zijn vriend nog levend zal gevonden

worden, hoort hij Leo's stem op de camping.

Bespreking

Thema's

Er zitten verschillende thema's in dit boek. Ik denk dat het belangrijkste thema vertrouwen is. Je hebt enerzijds de relatie tussen de moeder en Nanou. De moeder misbruikt het vertrouwen van het kind helemaal. Ze doet haar geloven dat zij haar echte moeder is. Ze maakt haar wijs dat het voor haar eigen veiligheid is dat ze geen contact mag hebben met andere mensen. Een heel ander soort vertrouwen ontstaat tussen Nanou en Leo. Hoewel alles wat hij zegt nieuw is voor haar, leert ze haar beetje bij beetje open te stellen en Leo te vertrouwen. Dankzij dit begint ze ook haar moeder en leven in vraag te stellen en komen stukjes waarheid aan het licht.

Thriller

Het avontuur, het mysterie en de spanning zorgen ervoor dat het verhaal iets weg heeft van een thriller.

Personages en vertelstandpunt

We volgen het verhaal via drie personages: Leo, David en Nanou. Het verhaal wordt telkens door de ogen van één van de personages weergegeven. Door deze drie verschillende perspectieven krijg je een heel rijk beeld van wat er allemaal gebeurt.

Hoofdstukken

De hoofdstukken duiden telkens aan wie we volgen. Ze zijn heel kort, wat ervoor zorgt dat het boek leest als een trein.

Chronologie

Het verhaal wordt chronologisch verteld en speelt zich slechts op een aantal dagen rond deze tijd af, in een klein dorpje in Frankrijk.

Aan de slag

Vakantiefoto's laten meebrengen:

- Wat doe jij het liefst op reis (ben je een Leo of meer een David?). M.a.w. kies je voor avontuur of ontspanning?
- Heb je al eens vrienden gemaakt op reis? Heb je daar nog contact mee? Waarom wel en waarom niet? Misschien kan je ze nog eens verrassen met een spontane brief.

Discussieer over de inhoud, want er gebeuren een aantal opmerkelijke dingen in het verhaal:

- Wat vind je de moeder? Kan je haar begrijpen of kan je het niet goedkeuren?
- Had David zijn vriend alleen mogen laten gaan? Of hadden ze alles samen moeten doen?
- Wat vind je van de manier waarop de ouders (vooral de moeder) van Leo David aanpakken?
- Wat vind je van het einde? Denk je dat de verloren dochter er ooit zal achter komen wie haar echte familie is? En zal Leo zijn belofte na twee jaar waarmaken?

Extra

Marian De Smet heeft een eigen blog en website: <http://mariandesmet.blogspot.com> en www.mariandesmet.be Misschien kunnen de juryleden de sites even bezoeken, om de auteur persoonlijker te leren kennen. Je kan de auteur ook mailen op het adres marian.de.smet@skynet.be

KJV 2012-2013 (GROEP 6)

***Gestolen zielen* / Holly Payne**
(door Ellen Erpels)

Auteursinfo (zie ook www.villakakelbont.be)

Holly Payne is scriptschrijver en schrijfcoach. Ze werd in 1994 aangereden door een dronken automobilist en kon daardoor een jaar lang niet lopen. De dader schreef haar een brief en vroeg haar om vergeving. In antwoord daarop schreef zij jaren later *Gestolen zielen*.

🔗 www.hollylynnpayne.com

🔗 www.kingdomofsimplicity.com

Korte inhoud

Kan je iemand vergeven die in een dronken bui jouw vijf zussen doodrijdt? Deze vraag laat Eli Yoder sinds het tragische ongeval niet meer los. Eli behoort immers tot de Amish-gemeenschap. Volgens zijn geloof moet hij de dader wel vergeven. Bovendien maakte Eli foto's van zijn zussen na het ongeval: een doodzonde volgens de strenge Amish. Eli lijkt de gebeurtenissen best goed te kunnen verwerken. Tot hij een bijzondere vriendschap aangaat...

Titel en cover

De titel van het boek is *Gestolen zielen*. Wat is de betekenis van deze titel?

In het Engels heeft het boek een andere titel, namelijk *Kingdom of Simplicity*. *Hou zou je deze titel kunnen verklaren? Welke titel vind je het best passen?*

Welk gevoel roept de afbeelding op de omslag bij je op? Aan welk fragment uit het boek doet deze prent jou denken? Bekijk op www.kingdomofsimplicity.com de omslag van het Engelstalige boek. Waarom werd er voor deze afbeelding gekozen?

Ontwikkelingsroman

Het boek Gestolen zielen wordt omschreven als een ontwikkelingsroman. Weet je wat dat betekent? Hoe kan je dit verklaren? Bespreek de evolutie van de personages.

Meer info over de ontwikkelingsroman vind je op Wikipedia:

<http://nl.wikipedia.org/wiki/Entwicklungsroman> *Wie meer theoretische achtergrond wil, kan het hoofdstuk 'De initiatieroman voor adolescenten' lezen in Uitgelezen jeugdliteratuur van Vanessa Joosen en Katrien Vloeberghs (Lannoo, 2008).*

Blurbs

Hieronder lees je een aantal omschrijvingen van het boek. Welke vind jij het beste passend? Zo'n korte omschrijving heet een 'blurb': 'a brief statement praising a literary product'. Vaak vragen uitgeverij aan bekende personen of auteurs om een blurb te maken voor een boek. Stel dat de uitgeverij dit aan jou zou vragen, hou zou jij het boek omschrijven en aanraden? Laat jij je leiden door blurbs van recensenten en/of bekende auteurs? Zoek blurbs op andere KJV-boeken. Hebben ze gelijk? Gaan ze naar de kern van het boek?

(Zie en.wikipedia.org/wiki/Blurb voor een korte geschiedenis van de blurb.)

'Kingdom of Simplicity tells a story about scars, literal and metaphoric. Like the culture of the Amish she has chosen to explore, Holly Payne tells a gripping story with quiet grace, economy and contained (but never absent) emotion. It's a gem.'

Joyce Maynard [auteur, o.a. van *Een lang weekend* (Orlando, 2010)]

'Holly Payne has graced us with a guide to forgiveness through the mechanism of an enjoyable and well-written story. Rich characters and compelling insights allow us to understand and hopefully use the peace her protagonist struggles to find...'

Frederic Luskin, Ph.D, director of Stanford Forgiveness Projects

'An unforgettable tale of loss, hope, and redemption that establishes Holly Payne as one of our finest literary fiction writers . . . Eli's journey resonates with our human need to find meaning in an often incomprehensible world.'

Christopher Gortner, author of *The Last Queen* (Random House)

'I marveled at the depth of research and felt completely immersed in the culture and customs of the Pennsylvania Amish. With persistently graceful prose, Holly Payne builds a world that we are heartbroken to leave when the story ends. A beautiful, literary treasure box.'

Erika Mailman, author of *The Witch's Trinity* (Random House)

'Payne takes us into the exotic, strange world of the Amish to explore the universal nature of forgiveness. Eli Yoder is a young man born with a disfigurement common to his community – webbed hands – but who carries a deeper disfigurement in his heart – an inability to come to terms with a tragic accident and the unknown man who caused it. I found myself rooting for

Eli, and I was taken to the place where the best books take us – into my own heart, wondering what on earth I would do if I was in his shoes.’

Caroline Paul, author of *East, Wind Rain and Fighting Fire*

‘Holly Payne’s *Kingdom of Simplicity* is a classic tale of the redemptive power of forgiveness. Eli Yoder will capture both the readers heart and their compassion as he struggles to come to terms with the trauma of his past. Payne’s skill as writer makes *KINGDOM OF SIMPLICITY* irresistible and Eli’s story will remain with her readers for years to come.’

Kathleen Caldwell, owner of *A Great Good Place for Books*

‘I loved this story. I sat in the middle of the Philadelphia airport reading the end of the book in tears. My heart just broke for Eli Yoder page after page. How misguided we are in our youth, or even as adults, when we make assumptions about our identities and the way others perceive us. *Kingdom of Simplicity* is a gift to share with abundance.’

Rosanne Selfon, President of Women of Reform Judaism

(bron: www.hollylynnpayne.com)

Amish

Eli, het hoofdpersonage, blikt in het boek terug op zijn jeugd. Hij maakt deel uit van de de Amish, een godsdienstige geloofsgemeenschap. Ze zijn tegen het gebruik van moderne hulpmiddelen, spreken een eigen taal, zijn zeer godvrezend en leven zoals hun voorvaders.

In het verhaal worden een aantal specifieke kenmerken en gebruiken van dit volk genoemd en belicht. Kan je er een aantal opsommen en kort uitleggen? Hoe sta jij tegen deze manier van leven? Zou je dit aankunnen? Voor welke dilemma’s komt Eli te staan?

Wat betekent ‘rumspringa’? Hoe zou jij deze periode invullen?

Weetje: 85% van de jongeren kiest uiteindelijk om terug te keren naar hun familie. De vraag rijst echter hoe vrij deze keuze in werkelijkheid is... Heb je er enig idee van hoe deze keuze beïnvloed wordt?

Meer informatie over de Amish: <http://staal.infoteur.nl/specials/amish.html> en <http://nl.wikipedia.org/wiki/Amish>

Break a leg

Wat betekent de uitdrukking ‘break a leg’? In het boek wordt deze uitdrukking in twee totaal verschillende contexten gebruikt. Weet je nog welke?

Vergeving

Wat is het hoofdthema in het boek?

Hoe ga jij om met vergeving?

Zou jij in staat zijn om de chauffeur te vergeven?

Personages

Welke personages zijn er allemaal in het boek? (Eli, Emma, de bisschop, Levi, Ash, Leroy, Heftruck...) Hoe sta je tegenover dat personage?

KJV 2012-2013 (GROEP 6)

Mijn zus woont op de schoorsteenmantel / Annabel Pitcher (door Sara Standaert)

Auteursinfo

Annabel Pitcher (1982) studeerde Engels aan de universiteit van Oxford. Ze wilde altijd al graag schrijver worden. Na haar studie was ze een aantal jaren lerares, maar de drang om te schrijven bleef. Ze nam daarom ontslag en ging reizen, met de ambitie om een boek te publiceren. De aantekeningen die ze maakte in de Peruviaanse bussen, in het Amazonegebied en in de schaduw

van Vietnamese tempels vormden de basis voor *Mijn zus woont op de schoorsteenmantel*.

www.annabelpitcher.com/books.html

Korte inhoud

Jamie is vijf als zijn zus Rose door een terroristische aanslag om het leven komt. Zelf kan hij zich er weinig van herinneren, maar het leven van het gezin staat sindsdien op zijn kop. Jamies vader probeert zijn verdriet te verdrinken, zijn moeder heeft haar gezin verlaten en Jasmine, Rose's tweelingzus, lijdt aan anorexia. Jamie lijkt als enige gewoon door te leven. Hij gaat naar school, maakt zijn huiswerk en vindt veel steun bij zijn kat Roger. Maar het vertrek van zijn moeder, alweer eenenzeventig dagen geleden, valt hem zwaar.

Hoewel zijn vader moslims haat sinds de dood van Rose, raakt Jamie toch bevriend met de islamitische Sunya, het nieuwe meisje op zijn school. Dan gebeurt er iets waardoor hun prille vriendschap op de proef wordt gesteld en neemt Jamies leven een wending waarop hij nooit meer had durven hopen.

Voor het lezen

De titel is heel sprekend. Zeg nog niet waar het boek over gaat en laat je juryleden raden wat de titel betekent.

Thema's

- ***Opgroeien in een probleemgezin***

Jamie en Jasmine trachten na de aanslag en na de verhuis het gezin recht te houden. Dit lukt maar moeizaam. Zoek enkele voorbeelden die aanduiden dat het gezin uit elkaar valt. Op einde van het boek komt er toch wat verbetering. Beschrijf welke gebeurtenis voor die verbetering zorgt.

- ***Broer/zus-relatie***

In een paar mooie passages toont Annabel Pitcher hoe Jasmine zorgt voor Jamie.

Bijvoorbeeld het Superman-shirt: Jasmine gaf dit shirt stiekem aan Jamie toen ze beseftte dat hun moeder zijn verjaardag was vergeten. Ze geeft Jamie een fles deodorant zodat hij niet te veel begint te stinken omdat ze beseft dat hij het shirt niet wil afdoen.

- ***Vriendschap / ontluikende verliefdheid***

- ***Terrorisme***

- ***Racisme***

- ***Pesten op school***

Hoe slagen Jamie en Sunya erin om om te gaan met het pesten op school?

- ***Afscheid & verdriet***

Zoek enkele voorbeelden van hoe de gezinsleden de dood Rose op een andere manier beleven. Gaat iedereen verder met zijn of haar leven?

Personages

- ***Jamie***

Jamie brengt het boek tot leven. Hij heeft een bijzonder volwassen stem en weet details heel goed te beschrijven.

Via Jamie beschrijft Annabel Pitcher op een heldere en pure manier de gevoelens van verdriet of ontredde. Wie kan er enkele mooie passages uithalen?

- ***Jasmine***

- ***Vader***

- ***Afwezige moeder***

- ***Roger***

Hoewel Roger maar gewoon de kat is, is hij toch een belangrijk personage. Hoe en waarom?

- ***Rose***

- ***Sunya***

- ***Klasgenootjes***

Plaats

Het boek start met de verhuis van Londen naar het platteland (Lake District), in de hoop dat daar alles beter zal worden. Op het platteland zijn ook geen vreemdelingen, waar de vader van Jamie een gloeiende hekel aan heeft sinds de aanslag. Veel verandert er echter niet. Vader blijft drinken, de moeder blijft afwezig en Jasmine blijft even weinig eten.

Vertelperspectief

Het verhaal wordt verteld vanuit het standpunt van Jamie. Vinden de juryleden zijn stem realistisch? Is het niet net iets té slim voor een tienjarige? Kennen ze gelijkaardige vertellers?

Meer lezen

De boeken van Jenny Valentine:

- *Op zoek naar Violet Park* (Moon, 2008) – KJV-nominatie groep 6, 2009-2010
- *Gebroken soep* (Moon, 2009) – KJV-nominatie groep 6, 2010-2011
- *Mierenkolonie* (Moon, 2010) – KJV-nominatie groep 6, 2011-2012
- *Het dubbelleven van Cassiel Roadnight* (Moon, 2011)

Recensenten vergeleken *Mijn zus woont op de schoorsteenmantel* met de boeken voor volwassenen *Extreem luid & ongelooflijk dichtbij* van Jonathan Safran Foer (Anthos, 2005) en *Ik ben niet bang* van Niccolò Ammaniti (Lebowski, 2011), omdat die een vergelijkbare verteller hebben.

Varia

Op de website van Annabel Pitcher vind je een trailer die de uitgeverij gemaakt heeft voor het boek. Helaas enkel in het Engels: www.annabelpitcher.com/books.html

KJV 2012-2013 (GROEP 6)

Onder de Banyanboom / Gerda van Erkel (door Amber Daeren)

Auteursinfo (zie ook www.villakakelbont.be)

Gerda van Erkel, geboren te Wilrijk in 1954, debuteerde als auteur in 1984. Ze studeerde Romaanse filologie aan de UFSIA in Antwerpen, maar stapte over naar een opleiding Secretariaat Moderne Talen aan het Sint-Lodewijksinstituut te Antwerpen. In juni 1975 studeerde ze af.

Gerda van Erkel begon al gauw verhalen en sprookjes te schrijven voor verschillende jeugdbladen. In 1980 won ze met één van die verhalen, *Blauwvliesje en de wervelwind*, een prijs bij het tijdschrift Appel. Intussen begon ze romans voor volwassenen te schrijven. In 1985 verschenen haar eerste sprookjesbundels, *Olleke Bolleke Knol* en *De bezem van Ambrosie*. In hetzelfde jaar publiceerde Gerda van Erkel haar eerste jeugdroman *Tussen twee oevers*. In de periode die volgde, begon Gerda van Erkel de opleiding Gestalttherapie die haar volgende adolescentenromans opvallend tekenden. Dit toonde zich voor het eerst in *Zes maal één is zeven*. Voor dit boek ontving ze de Prijs Knokke-Heist Beste Jeugdboek. Ook *Een dubbel vuurteken* kreeg die prijs.

De boeken van Gerda van Erkel kregen, naar eigen zeggen, allemaal een biografische inslag. Centraal staat steeds de thematiek van de persoonlijke zoektocht en het opnemen van eigen verantwoordelijkheid. Gerda van Erkel hanteert een heldere en vlotte taal, schrijft beeldrijk en poëtisch en de karaktertekeningen die ze maakt zijn goed uitgediept en voldoende genuanceerd. Ze schrijft realistische, psychologische jongerenromans.

☞ <http://users.skynet.be/gerda.van.erkel/>

Korte inhoud

Shanti wordt vlak na haar geboorte door haar moeder en grootmoeder afgestaan aan Umesh en Mandhar, twee priesters die afgesloten van de buitenwereld wonen. Umesh is als een vader voor haar, maar Mandhar wil zo snel mogelijk van haar af. Hij probeert Umesh ervan te overtuigen haar devadasi te laten worden, een tempeldanseress die haar leven en lichaam ten dienste van god moet stellen. Maar Umesh stelt dat besluit altijd uit, tot het moment dat Mandhar van gedachten verandert en wil trouwen met Shanti. Maar Shanti wil dat niet, omdat ze eigenlijk verliefd is op Aravind, de jonge gids die af en toe met Westerse toeristen naar de tempel komt. Hij is haar enige vriend en contact met de buitenwereld. Hij belooft haar dat ze samen weg zullen gaan, zo gauw hij genoeg geld heeft.

Op de avond dat het huwelijk van Shanti en Mandhar zou voltrokken worden, staan plots Shanti's moeder en grootmoeder aan de deur van de tempel. Ze nemen de intussen zestienjarige Shanti terug mee naar het dorp. Shanti moet daar voor haar beide familieleden zorgen, want haar moeder is zwaar ziek en haar grootmoeder is oud. In het dorp raakt ze bevriend met twee andere meisjes waarmee ze met hulp van een Westerse organisatie leert hun land te bewerken. Op een avond bereikt het nieuws van de dood van Umesh het dorp. Shanti is er zo kapot van dat ze besluit de tocht naar de tempel nog eens te ondernemen.

Daar komt ze Aravind opnieuw tegen, die op zoek was naar haar. Eens ze terug in het dorp zijn, ziet ze dat haar moeder en grootmoeder zichzelf hebben benomen van het leven. Nu Shanti geen familieverplichtingen meer heeft in het dorp trekt ze samen met Aravind naar Puri, waar hij een job als taxichauffeur heeft.

Bespreking

Thema's

De belangrijkste thema's in dit boek zijn *opgroeien*, *keuzes maken* en *opkomen voor je eigen geluk* (typerende thema's voor alle boeken van Gerda van Erkel).

Omgeving

De manier waarop je opgroeit, keuzes maakt en je eigen geluk zoekt, hangt natuurlijk heel erg af van de omgeving waarin je opgroeit. Shanti groeit op in een conservatieve, strenge omgeving en het Indische kastensysteem bepaalt in grote mate haar toekomst. Toch besluit ze daar tegenin te gaan: ze maakt een gat in de muur om te kunnen luisteren naar de gebeden van de priesters, ze staat te luistervinken aan de tempel, ze besluit om weg te vluchten als ze zouden achterlaten bij de tempel voor de devadasi's. Anderzijds is het door haar opvoeding en haar culturele context dat ze toch de zorg voor haar familieleden op zich neemt, ook al hebben zij haar afgestaan. Hoewel ze zin heeft om hen achter te laten, kiest ze er toch voor om voor haar familie te zorgen.

Hoofdpersonage en vertelperspectief

We volgen het verhaal via Shanti: zij is het hoofdpersonage en we beleven alles door haar ogen. We weten niet meer en niet minder dan wat zij ervaart. Hierdoor worden de gebeurtenissen subjectief beschreven, maar krijg je ook een grote sympathie voor Shanti en voel je je betrokken bij het verhaal.

Hoofdstukken

Het verhaal bestaat uit twee delen, die opgebouwd zijn uit een aantal hoofdstukken. Het eerste deel vertelt vooral het verhaal over Shanti's jeugd, haar tijd bij de priesters en haar angst voor haar toekomst als priesteres. In het tweede deel is Shanti volwassen en is ze er zeker van dat ze geen priesteres zal moeten worden. Door allerlei onverwachte wendingen komt haar wens uiteindelijk uit: samen met Aravind ontsnappen.

Chronologie

Het verhaal wordt chronologisch verteld. De vertelde tijd beslaat zo'n 18 jaar. We volgen de volledige

levensloop van Shanti, vanaf het moment dat ze als baby is afgestaan tot het moment dat ze volwassen is en haar eigen beslissingen neemt.

India

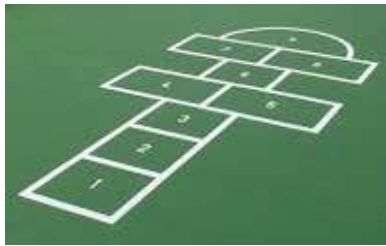
Het verhaal speelt zich af in het Indië van vandaag. Soms is het moeilijk om dat te geloven, vooral als je leest in welke omstandigheden ze in de tempel leven. Maar op het moment dat ze naar de grote stad Calcutta trekken, merk je dat we niet in een historisch verhaal zitten.

Aan de slag!

Zoek patroontjes om molentjes e.d. uit papier te vouwen en kijk hoe goed jullie het er vanaf brengen.

Speel een spel:

- Heel wat spelletjes die wij ook spelen komen oorspronkelijk uit Indië. **Mens erger je niet** is bijvoorbeeld een vereenvoudigde versie van het Indische spel *Pachisi*.
- Ook het slangenspel komt vanuit Indië. **Paramapadham** liet zich inspireren door religie, en stond symbool voor de poging van een man om God te bereiken. De ladders vertegenwoordigen deugden en de slangen de ondeugden.
- **Nondi** is een spel dat heel erg lijkt op het hinkelspel dat wij vaak op de speelplaats hebben gespeeld:

- **Standbeeld** is ook een spel dat ze vaak buiten speelden. Je selecteert twee juryleden. De anderen geven hen een situatie mee die ze moeten spelen. Op het moment dat iemand 'freeze' zegt, moeten ze in hun positie blijven staan. Twee andere juryleden nemen hun exacte positie over en spelen het verhaal verder.
- **Kulai kulaiyaai mundirikkai** heet in het Nederlands gewoon 'zakdoekje leggen'.
- **Oxo** of **Tic Tac Toe** is een traditioneel Indisch spel.

Discussieer over de inhoud:

- Uiteindelijk is voor Shanti alles goedgekomen, maar kan je het je voorstellen dat je gedwongen wordt devadasi te worden of te trouwen met een man die voor jou wordt uitgekozen? Zou je zelf het lef hebben om daar tegenin te gaan of weg te lopen?
- Wist je dat het kastensysteem nog altijd bestaat in Indië? Wat vind je van dit systeem?
- Spreekt Indië je aan? Waarom wel/niet? Zou je er graag eens op reis gaan?
- Heb je al eens Indisch gegeten, wat vond je ervan?
- Heb je al eens naar een Bollywood film gekeken? Wat viel je daarin op?

Extra

Gerda heeft een eigen site: <http://users.skynet.be/gerda.van.erkel> Hier vind je alles wat je over Gerda wil te weten komen. Wie genoten heeft van *Onder de Banyanboom*, vind hier ook al haar andere boeken. Je kan haar zelfs een mailtje sturen, want ze hoort het graag of je van haar boek genoten hebt.

KJV 2012-2013 (GROEP 6)

Op een dag was de liefde moe / Paul Verrept en Tim Van den Abeele (ill.)
(door Yarne Daeren)

Auteursinfo (zie ook www.villakakelbont.be)

Paul Verrept is in 1963 geboren in Deurne en is illustrator, vormgever en auteur. Zijn verhalen zijn vaak sober en filosofisch getint (let op de titels) met schijnbaar eenvoudige, gevoelige illustraties die een heel eigen verhaal vertellen. Er gebeurt misschien, letterlijk dan, niet zoveel in de tekst, maar de ruimte in het verhaal zet de lezer/luisteraar wel aan het denken.

🔗 www.paulverrept.be

Tim Van den Abeele (Sint-Amandsberg) studeerde Kunsthumaniora en daarna grafisch ontwerp en illustratie aan de KASK in Gent. Zijn docent Carll Cneut wekte een passie voor het illustreren van kinderboeken bij hem op. Tim heeft een bijzondere, arbeidsintensieve techniek. *Op een dag was de liefde moe* is zijn debuut.

🔗 www.timvandenabeele.be

Korte inhoud

Op een dag was de Liefde moe... op... kapot. Toch ging ze dapper door. Tot ze leeg van liefde neerviel. Op een dag was de liefde dood. Een hongerige wolf kwam voorbij. Hij vond dat er weinig vlees aan zat. Een oude man kwam voorbij. Hij huilde tranen met tuiten. Maar het hielp niet. Wat kan de Liefde redden? Wie kan de Liefde redden?

Thema's

Liefde, eenzaam zijn, dood

Stijl- en vormkenmerken

De tekst is erg abstract en poëtisch. De prenten vertellen meer dan de woorden. De illustraties zijn filmisch (zie de portretten).

Aan de slag!

Vragen

- Is dit een kinderboek? Zit het op zijn plaats in groep 6? Waarom wel/ niet?
- Wat vind je van de illustraties? Zijn ze een aanvulling op de tekst? Vertellen ze zelf een verhaal? Spreken de tekeningen je aan? Wat vind je van de sfeer van het boek?
- De liefde wordt voorgesteld als een moeder. Waarom zou dat zijn? Waarom kan de liefde de chocoladetaart niet weerstaan? Waarom lijkt er niets veranderd als ze weer thuiskomt?
- Wat vind je van de tekst? De schrijfstijl? Is alles duidelijk voor jou?

Opdrachten

- Bak een heerlijke chocoladetaart. Tijdens het opeten kan je discussiëren over de vragen van hierboven. Bedenk met wat ze jou altijd wakker zouden mogen maken.
- Teken je geliefde (of toekomstige geliefde) in de stijl van Tim Van den Abeele. Je gebruikt hier best wasco's voor. Laat je inspireren door de portretten die hij in het boek tekende.
- Hoe ziet de liefde er volgens jou uit? Teken, knip, plak, schilder jouw liefde (een hart, een moeder, onzichtbaar...). Maak een tentoonstelling van al deze personificaties van liefde.

KJV 2012-2013 (GROEP 6)

Schaduwliefde / Ruta Sepetys (door Laure Evers)

1. Auteursinfo

- Geboren:** 19 november 1967 te Detroit (VS)
- Opleiding:** Ze deed een opleiding internationale bedrijfskunde.
- Werk:** Ze heeft een eigen bedrijf voor muziekmanagement, Sepetys Entertainment Group.
- Thuis:** Ze woont met haar gezin in Nashville in de Amerikaanse staat Tennessee.
- Eerste boek:** In Nederland: *Schaduwliefde* (2011)
- Ooit gezegd:** “Als inspiratie ontbreekt, typ ik achter elkaar ‘this is crap, nothing is coming’ tot de woorden gaan stromen.”

Ruta Sepetys groeide op in een gezin waarin veel gelezen werd. Als kind verkondigde ze vaak dat ze met de schrijver Roald Dahl zou gaan trouwen. Na de middelbare school studeerde ze internationale bedrijfskunde, onder meer in Frankrijk.

Behalve lezen is muziek haar hobby. Ze richtte in 1994 Sepetys Entertainment Group op, een managementbureau voor muzikanten en artiesten. Vanuit dit werk is ze onder meer betrokken bij een opleiding voor muziekmanagement en zit ze in de Raad van Advies van Make a Noise, een stichting voor muzikeducatie.

Het idee voor haar eerste boek, *Schaduwliefde*, ontstond na een bezoek aan haar familieleden in Litouwen. Haar grootvader is in de oorlog met zijn gezin vanuit Litouwen gevlucht naar de VS. In 1941 nam Rusland de drie Baltische staten, Estland, Letland en Litouwen in en vestigde Stalin er een schrikbewind. Onder zijn regime werden twintig miljoen mensen omgebracht.

Sepetys heeft uitgebreide research gedaan voor dit boek en onder meer met overlevenden, zoals haar familieleden gepraat. Ze heeft zich zelfs, samen met een groep Letse studenten, een weekend laten opsluiten in een simulatie van een Russisch strafkamp. “In mijn naïviteit dacht ik dat ik onder dergelijke omstandigheden een nobel mens zou zijn, die anderen zou helpen. Maar dat was niet zo. Ze sloegen ons, kleineerden ons en hadden mijn geest binnen een kwartier gebroken. Binnen een kwartier! En toen één van de studenten mij om hulp smeekte, keek ik de andere kant op. De angst verlamde me. Ik weet nu dat ik de verschrikkingen nooit zou hebben overleefd. Dat maakt mijn bewondering voor hen die wel overleefden heel groot.”

In het verhaal verandert het leven van de hoofdpersoon, de 15-jarige Lina, drastisch. In plaats van naar de kunstacademie wordt ze met haar ouders en broertje naar een Siberisch strafkamp gedeporteerd. Het boek werd lovend ontvangen en kreeg vele onderscheidingen en nominaties. Het is in ruim 25 landen vertaald.

Bron: www.leesplein.nl

🔗 www.betweenshadesofgray.com

🔗 www.rutasepetys.com

🔗 www.facebook.com/rutasepetys

Korte inhoud

In een ver, ver verleden ligt een verhaal over angst en verdriet begraven, geheimgehouden voor de rest van de wereld.

Het is 1941 en de vijftienjarige Lina is toegelaten tot de kunstacademie, en maakt zich op voor haar eerste afspraakjes met jongens en alles wat de zomer nog meer te bieden heeft. Maar die ene nacht komt de geheime Sovjet-politie haar huis binnenvallen. Lina wordt samen met haar broertje en moeder gedeporteerd naar Siberië. De vader van Lina wordt gescheiden van zijn gezin en in een gevangenkamp ter dood veroordeeld. Alles is verloren.

De onbevreesde Lina vecht in het kamp voor haar leven, en neemt zich voor haar familie en de duizenden lotgenoten te eren. Ze is een getalenteerd tekenaar en legt de gruwelijke ervaringen vast in tekeningen en op schrift. Als Lina besluit haar tekeningen als geheime boodschap te gebruiken en ze het kamp uit te smokkelen, zet ze haar leven op het spel. Zal ze haar vader in het gevangenkamp kunnen bereiken?

Lina en haar familie moeten een zeer zware, aangrijpende tijd doorstaan, en alleen hun ongelofelijke kracht, liefde en hoop houdt hen op de been. Maar zal liefde genoeg zijn om ze in leven te houden?

Schaduwliefde is een meeslepende roman die je de adem beneemt, je hart verovert en je de wonderlijke kracht laat zien van de menselijke geest.

Bron: www.bruna.nl

Edvard Munch

Edvard Munch (Løten (Hedmark), 12 december 1863 – Ekely bij Oslo, 23 januari 1944) was een Noorse kunstschilder.

Hij was dé grote voorman van het expressionisme. Aanvankelijk werd hij beïnvloed door het impressionisme en het symbolisme. Zijn werken waren vooral post-impressionistisch, maar droegen ook veel bij tot het expressionisme.

Munch legde zich vooral toe op het uitbeelden van menselijke emoties, angsten en onzekerheden. De schrille kleuren en de expressieve lijnvoering die hij hierbij gebruikte, alsmede de keuze van zijn onderwerpen hadden grote invloed op de ontwikkeling van het expressionisme. Munch verzoende in zijn werken tegenstrijdigheden zoals leven en dood, de verticale en de horizontale lijn en beweging en stilstand.

In de loop van zijn carrière werd zijn werk steeds introverter en meer gedomineerd door pessimisme en angst. Dood, obsessie, angst en vertwijfeling waren de thema's die hij uitdrukte in een golvend paneelschrift. Hij schilderde mensen die angstig en ontredderd zijn, die in de diepste gronden van hun bestaan zijn geraakt. Zijn obsessie voor onderwerpen zoals bij uitstek de dood, maar ook de liefde, die hij ervoer als een dreigende macht, blijkt uit de vele versies die van sommige van zijn werken bestaan. De nieuwere versies hebben steeds eenvoudiger vormen waardoor ze expressiever zijn.

Kenmerkend voor Munch was zijn zwak zenuwgestel en zijn pathologische depressiviteit gekweld door obsessies van dood en ziekten uit zijn jeugdijaren. Munch kende in zijn leven vóór zijn carrière veel schandalen en menselijk leed.

Hij schilderde in sterk vereenvoudigde vormen (wat typisch is voor het latere expressionisme), met weglating van details en in kleuren die de schrille klank van angstkreten hebben. De lijn komt uit de Jugendstil, maar wordt bij hem een essentiële contourlijn, met angst en beklemming opgeladen. Hij zocht naar de machten die het "ik" moest ondergaan: de vertwijfeling, de eenzaamheid, de vervreemding, de ontredde en de dood.

Onderaan dit werkmodel vind je afbeeldingen van enkele bekende werken van Munch.

Meer weten:

 www.wikipedia.nl

 www.edvardmunch.info

Vóór het lezen

Toon het boek aan de jongeren en laat ze neerschrijven waarover zij denken dat het boek zal gaan. Wat associëren ze met de titel *Schaduwliefde*? Wat zou de cover kunnen betekenen?

Thema's

Welke thema's komen er in het verhaal aan bod?

- WO II
- Kunst als troost en uiting van emoties
- Goelags
- Overlevingsdrang
- Liefde

- Vriendschap
- Afscheid, verdriet
- Ontbering
- Machtverhoudingen (o.a. bewaker – gevangenen). Dit is niet altijd zwart-wit!
-

Kies er samen enkele thema's uit en ga er dieper op in.

Niet vergeten

Bespreek de achterliggende bedoeling en Ruta Sepetys: door dit verhaal neer te schrijven, maakt ze het bekend en zorgt ze ervoor dat het niet vergeten wordt. Hoe belangrijk is het voor de slachtoffers om erkend te worden? Hoe belangrijk is het voor anderen om deze geschiedenis te kennen en te onthouden? Hoe belangrijk is het om bijvoorbeeld de gruwel uit de Tweede Wereldoorlog niet te vergeten?

Deze citaten kunnen aan bod komen:

- “De levenden kunnen niet spreken. Want hoewel we geen misdaad hebben begaan, worden we beschouwd als criminelen. Zelfs nu zou praten over de verschrikkingen die wij hebben meegemaakt resulteren in onze dood.” (p. 359)
- “Ik hoop dat de bladzijden in deze pot een snaar bij je raken. Ik hoop dat ze je ertoe aanzetten om iets te doen, het aan iemand te vertellen. Alleen dan kunnen we er zorg voor dragen dat dit soort kwaad zich nooit meer kan herhalen.” (p. 360)
- “Spreken over hun ervaringen betekende onmiddellijke gevangenisstraf of een deportatie terug naar Siberië. Als gevolg daarvan bleven de verschrikkingen verborgen, een afgrijselijk geheim dat door miljoenen mensen werd gedeeld.” (p. 362)
- “Sommige oorlogen vaan over bombardementen. Voor de mensen uit de Baltische Staten gaat deze oorlog over ongelof.” (p. 364)

Aan wie eraan toe is, kan je *Haar naam was Sarah* van Tatiana De Rosnay aanraden, waarin dit belang van weten ook aan bod komt.

Fictie en non-fictie

Lina is een fictief personage, maar haar verhaal is gebaseerd op waargebeurde feiten. Hebben de jongeren de *Aantekeningen van de auteur* gelezen? Welke impact hebben de ervaringen en gevoelens van Lina op de jongeren? Evenveel, meer of minder dan de waargebeurde feiten over de strafkampen? Versterkt het één het ander? Licht eventueel dit citaat uit het interview met Ruta Sepetys onderaan dit werkmodel: “Dat had ook gekund, maar ik vind fictie een zeer krachtige vorm om dit verhaal te vertellen. Ik wilde de lezer meenemen op een reis, een ervaring laten meemaken.”

Vorm

Cover

Bekijk met de jongeren opnieuw de cover. Vraag hen wat ze er nu van denken. Past het bij het boek?

Opbouw

- Wie vertelt het verhaal? Door wiens ogen heb je het verhaal gevolgd? Keek je vanuit één verhaalfiguur of vanuit verschillende personages? Hoeveel weet de verteller?
- Een ik-verteller wordt afgewisseld met brieffragmenten en herinneringen aan vroeger. Waarom zou de auteur hiervoor gekozen hebben? Biedt het een meerwaarde? Hoe zou het boek zijn met een andere verteller en andere opbouw?
- Het boek wordt in drie delen opgesplitst. Welk delen zijn dat? Verklaar de drie titels. Welk effect heeft dat op de lezer?
- Open einde: vinden de jongeren dit ok of hebben ze liever meer duidelijkheid? Laat hen zelf een vervolg verzinnen.

Personages

- Was het in het verhaal duidelijk wat de figuren dachten of voelden?
- Wie waren de belangrijkste personages? Kan je ze kort omschrijven?
- Hoe gaan de verschillende personages om met de ontberingen die ze moeten doorstaan? Kan je dat begrijpen?
- Sommige personages worden bij naam genoemd, andere worden beschreven (de man met het horloge, de humeurige vrouw, het citroenmeisje, de kale man,...). Waarom zou dat zijn? Welke boodschap wil de auteur hiermee overbrengen?

Creatieve opdracht

Laat de jongeren in 5 kernwoorden de essentie van het boek weergeven. Vraag hen vervolgens die kernwoorden in beelden om te zetten: schilderijen, tekeningen of foto's. Bespreek eerst hoe Lina naar kunst kijkt en de werkelijkheid in beelden probeert te vatten. Toon ook wat schilderijen van Munch. Laat hen vervolgens zelf aan de slag gaan.

Interview

Onderaan dit werkmodel vind je een interview met Ruta Septys. Hierin geeft ze heel wat interessante informatie. Voer voor gesprek!

Tot slot: www.kjv.be

Laat de juryleden online hun zeg doen bij het boek en/of lees er de commentaren van andere juryleden.

www.kjv.be → Welke boeken moet ik lezen → groep 6

Klik op de cover om commentaar te geven bij dit boek

Heb je foto's of tekeningen gemaakt? Toon ze online!

www.kjv.be → Prikbord → groep 6

KJV 2012-2013

Groep 6 (12-14 jaar)

Schaduwliefde van Ruta Sepetys

Ruta Sepetys

Door Shoshanna de Goede | Ezzulia.nl

24 september 2011 | Toen de Amerikaanse Ruta Sepetys haar familie in Litouwen bezocht en argeloos vroeg naar foto's van haar in de oorlog naar het Westen gevluchte grootvader, werd het heel stil in de kamer. "Maar Ruta, weet je dan niet dat we die allemaal moesten verbranden?" Dit antwoord was de katalysator voor haar onderzoek naar de verschrikkingen van het tijdperk Stalin. Het eindresultaat is haar meeslepende young adult roman *Between Shades of Gray*, hier onlangs verschenen als *Schaduwliefde*, over de vijftienjarige Lina uit Litouwen die met haar ouders en broertje gedeporteerd wordt naar een strafkamp in Siberië.

Shoshanna de Goede sprak op de Manuscripta met *Ruta Sepetys* over diens indringende debuut.

"Ik weet nu dat ik een strafkamp nooit zou hebben overleefd"

Jouw beslissing om dit aangrijpende historische verhaal te schrijven, gebaseerd op heel veel gedegen research in een ander werelddeel, is niet heel voor de hand liggend voor iemand met een artiesten-managementbureau.

"Dat is waar. Het vuurtje werd aangewakkerd toen liedjesschrijver Desmond Child, met wie ik veel samenwerk, vond dat ik na twintig jaar anderen helpen hun verhaal aan de buitenwereld te vertellen nu iets moest doen met mijn eigen verhaal. Hij vroeg me simpelweg: 'Ruta, wat is jouw verhaal?' Ik werkte al een eeuwigheid in de muziekindustrie, waar ik genoot van het werken met creatieve mensen. Voor mij was dit heel veilig. Maar mijn droom was altijd om schrijver te zijn."

Waarom is dit jouw verhaal?

"Tijdens mijn familiebezoek aan Litouwen in 2005 kreeg ik te horen dat na de vlucht van mijn grootvader andere familieleden bestempeld werden tot vijand van de staat en zijn weggevoerd naar Russische concentratiekampen. Onder Stalins regime zijn twintig miljoen mensen omgebracht, maar de verhalen achter deze misdaden zijn veel minder bekend dan die van Hitler. Ik realiseerde me dat dit verhaal misschien niet mijn eigen verhaal is, maar wel gaat over mijn familie. En dit verhaal moest verteld worden."

Je boek is gebaseerd op vele gesprekken met overlevenden. Waarom werd het geen non-fictie boek?

“Dat had ook gekund, maar ik vind fictie een zeer krachtige vorm om dit verhaal te vertellen. Ik wilde de lezer meenemen op een reis, een ervaring laten meemaken. Ook speelde mee dat de overlevenden die ik sprak nog steeds erg bang waren. Ze hadden feitelijk tot 1990, toen Litouwen weer op de kaart werd gezet en niet meer bezet was door de Russen, nooit over de terreur kunnen spreken. Ze wilden hun verhaal dolgraag vertellen, want dit was misschien wel hun enige kans. Maar ik moest ze beloven dat hun namen niet genoemd zouden worden.”

Waarom koos je voor een tiener als hoofdpersoon?

“De meeste mensen die ik interviewde, waren destijds tieners. In de kampen bleken de tieners degenen te zijn die de groepen gevangenen op de been hielden. Zij waren de vechters, hadden de meeste energie en een enorme wilskracht om te overleven. Het was dus niet meer dan logisch om de vijftienjarige Lina als verteller te kiezen, omdat het verhaal draait om het behoud van hoop – ook onder de meest barre omstandigheden.”

Wat heb je gedaan om je in te leven in de kampverschrikkingen?

“Ik heb me, samen met een groep Letse studenten, een weekend laten opsluiten in een simulatie van een Russisch strafkamp. We moesten een document ondertekenen waarmee we instemden met wat er in het kamp zou gebeuren. In mijn naïviteit dacht ik dat ik onder dergelijke omstandigheden een nobel mens zou zijn, die anderen zou helpen. Maar dat was niet zo. Ze sloegen ons, kleineerden ons en hadden mijn geest binnen een kwartier gebroken. Binnen een kwartier! En toen één van de studenten mij om hulp smeekte, keek ik de andere kant op. De angst verlamde me. Ik weet nu dat ik de verschrikkingen nooit zou hebben overleefd. Dat maakt mijn bewondering voor hen die wel overleefden heel groot.”

Hoe bepaalde je wie in het boek zou overleven en wie niet?

“In mijn eerste versie ging iedereen dood, behalve Lina. Mijn redacteur vond dat wel erg zwaar en wilde meer hoop in het verhaal. Ik laat bijvoorbeeld van een enkeling in het midden of hij overleden is of niet, omdat men in die tijd vaak hoorde dat iemand was omgekomen die jaren later opeens toch weer levend opdook. En het niet verliezen van die hoop is een heel belangrijk thema in het boek.”

Interessant detail: er figureren 33 schilderijen van Munch in het verhaal.

“Edvard Munch is één van mijn favoriete kunstenaars. Zijn werk ging over liefde, hoop, pijn, dood en lijden. Voor mij was het een aha-moment om hem in het verhaal te verweven, als het grote voorbeeld van Lina. Zij maakte tekeningen van de verschrikkingen en liet die het kamp uitsmokkelen.”

Wat betekent jouw Litouwse achtergrond voor jou?

“Met een naam als ‘Ruta Sepetys’ heb je altijd wat uit te leggen. Ik spreek de taal echter niet; mijn moeder is Amerikaanse en de voertaal bij ons thuis was gewoon Engels. Wel voel ik me zeer vereerd dat ik dit verhaal over Litouwen de wereld in heb kunnen sturen, maar: het is niet mijn persoonlijke verhaal.”

In hoeverre is dit boek ook jouw familiegeschiedenis?

“Het verhaal van Joanna in het boek, het nichtje van Lina dat met haar familie naar het Westen kan vluchten, is het verhaal van mijn vader. Ik weet dat ik mijn leven en vrijheid te danken heb aan mijn familieleden in Litouwen, die daar vreselijk voor gestraft zijn. Mijn grootvader, een hoge officier, ontvluchtte het land met zijn gezin, maar keerde later terug om nog twee jaar als partizaan te vechten voor onafhankelijkheid. Ik heb het boek aan hem opgedragen.”

Wat hoop je dat je boek teweeg brengt?

“Ik wil graag dat de wereld dit deel van de geschiedenis leert kennen, dus ik hoop op een sneeuwbaaleffect. Het zou mooi zijn als er meer verhalen over de slachtoffers van Stalin naar buiten komen.”

Heb je voor jezelf alweer nieuwe projecten op stapel staan?

“Zeker weten. Ik ben nu in de herschrijffase van mijn tweede boek. Dit is een historische roman over het New Orleans van de jaren vijftig van de vorige eeuw, waarin een getalenteerde dochter van een prostituee op een prestigieuze universiteit probeert te komen. Momenteel krijg ik van veel lezers de vraag hoe het de overlevenden van *Schaduwliefde* verder is vergaan. Misschien komt er dus nog wel een vervolg, want het dagelijks leven onder het communisme is natuurlijk ook een verhaal dat verteld mag worden. We moeten maar eens kijken wanneer we dat kunnen inplannen. Ik werk namelijk ook nog steeds vijftig uur per week in de muziekindustrie.”

Foto: J. Michael Smith

Met dank aan: Ruta Sepetys

KJV 2012-2013

Groep 6 (12-14 jaar)

Schaduwliefde van Ruta Sepetys

De schreeuw van Edvard Munch

KJV 2012-2013

Groep 6 (12-14 jaar)

Schaduwliefde van Ruta Sepetys

Munch Museum Oslo

Edvard Munch "Despair", 1893-94. Oil on canvas, 11,2x102 cm

De wanhoop van Edvard Munch

KJV 2012-2013

Groep 6 (12-14 jaar)

Schaduwliefde van Ruta Sepetys

Munch Museum Oslo

Edvard Munch: "Anxiety", 1894. Oil on canvas, 74x92 cm

De angst van Edvard Munch